

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมควบคุมโรคและระดับเครียดในเลือดในผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรัง

ผู้เขียน นางสาวศุภรดา โถตันคำ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ลินจง โปธิบาล ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา ชูวรรณะปกรณ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคไตวายเรื้อรังเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องมีพฤติกรรมควบคุมโรคที่เหมาะสม เพื่อชะลอความเสื่อมของโรคและทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมควบคุมโรคและระดับเครียดในเลือดในผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกุศบาท จังหวัดสกลนคร ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 จำนวน 44 ราย สุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่าๆ กัน และคำนึงถึงความคล้ายคลึงกันในด้านคะแนนพฤติกรรมควบคุมโรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมโรคด้วย กลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกในครอบครัว ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตน แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม วัตถุประสงค์การเสนอตัวแบบสัญลักษณ์เรื่อง การควบคุมโรคไตวายเรื้อรัง คู่มือการปฏิบัติตนสำหรับผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรัง คู่มือบทบาทการเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรัง และเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัด

พฤติกรรมควบคุมโรคและเครื่องตรวจระดับครีเอตินินในเลือด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนพฤติกรรมควบคุมโรคของผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรังกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ และภายหลังได้รับโปรแกรมดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมควบคุมโรคดีกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ระดับครีเอตินินในเลือดของผู้สูงอายุโรคไตวายเรื้อรังกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยครีเอตินินในเลือดต่ำลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในการเพิ่มพฤติกรรมควบคุมโรคและช่วยควบคุมระดับครีเอตินินในเลือดไม่ให้เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งพยาบาลสามารถนำไปใช้ส่งเสริมพฤติกรรมควบคุมโรคของผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต่อไปได้

Thesis Title Effects of the Self-efficacy and Social Support Enhancement Program on Disease Control Behaviors and Serum Creatinine Level Among Elders with Chronic Renal Failure

Author Miss Supara Thotankham

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Linchong Pothiban Chairperson

Assistant Professor Dr. Tassana Choowattanapakorn Member

ABSTRACT

Chronic renal failure is a significant public health problem and patients need proper disease control behaviors to regress the degenerative process and to improve their quality of life. The purpose of this experimental research was to examine the effects of the Self-efficacy and Social Support Enhancement Program on disease control behaviors and serum creatinine level among elderly with chronic renal failure. The subjects were 44 elderly with chronic renal failure who attended the Outpatient Department of Kudbak hospital, Sakonnakhon province during May to July 2008. The subjects were randomly assigned equally into experimental and control groups considering the similarity in disease control behaviors score, self-efficacy score, and social support score. The experimental group received the Self-efficacy Enhancement Program provided by the researcher and received social support from family members, while the control group received routine nursing care.

The instruments used in this study consisted of Self-efficacy Scale, Social Support Scale, the Self-efficacy and Social Support Enhancement Program, a videotape showing disease control behaviors role modeling, the Self Care Manual, and the Social Support for Disease Control Behaviors Manual. The assessment tools consisted of the Demographic Data Recording

Form, Disease Control Behaviors Scale and Erba smartlab automated batch analyzer. Data were analyzed using descriptive statistics and t-test.

The results of this study revealed that disease control behaviors of the elderly with chronic renal failure who received the program were statistically significantly higher than those of the control group ($p < .001$) and the disease control behaviors of the elderly with chronic renal failure after participating in the program were statistically significantly higher than before ($p < .001$). Serum creatinine level of the elderly with chronic renal failure who received the program was significantly lower than those of the control group ($p < .05$) and serum creatinine level of the elderly with chronic renal failure after participating in the program was not significantly lower than before.

The study findings indicate the effectiveness of the Self-efficacy and Social Support Enhancement Program on disease control behaviors and decreased serum creatinine level of the elderly with chronic renal failure. Nurses can use this program to promote disease control behaviors in this population group.